



Kose küla selts
Marju Puul
Jõhvi Vallavalitsus

03.11.2025 nr DM-128825-23

Vastus selgitustaotlusele

Pöördusite Keskkonnaameti poole 23.10.2025 seoses Ahtme liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-522570 andmise korralduse ja loa eelnõudega. Registreerisime teie kirjad selgitustaotlusena loa menetluse juurde keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/> menetluse nr [M-128825](#)) numbriga DM-128825-20 ja DM-128825-21. Kuna teie kirjades toodud küsimused on sarnased vastame teile ühise kirjaga alljärgnevalt:

1. Vee kvaliteedi säilimine

Keskkonnaloa kõrvaltingimuse P.3.4.4 p 1 kohaselt peab „Keskkonnaloa omaja tagama kõigile piirkonna majapidamistele, mis ei ole liitunud ühisveevärgiga, vee kvaliteedi säilimise kaevandamisele eelsel tasemel kogu karjääri kasutusaja jooksul. Kui kaevandaja süül toimub veevarustuse ja/või vee kvaliteedi halvenemine, tuleb koheselt rakendada meetmeid veevarustuse ja/või vee kvaliteedi taastamiseks.“

Siinkohal juhime tähelepanu, et Kose küla elanikud kasutavad ühist puurkaevu (registrikood PRK0019064), mis ei ole ühendatud Jõhvi valla ühisveevärgiga. Kuigi tegemist on sügava puurkaevuga, on siiski olemas oht, et liivakarjäär võib mõjutada puurkaevu põhjavee taset, kuna tegemist on osaliselt alamaakaevandatud alaga.

Seetõttu palume täpsustada, kas on hinnatud, millist mõju võib liivakarjäär avaldada antud puurkaevule ja põhjavee tasemele.

Ahtme liivakarjääri puhul ei ole tegu allmaakaevandusega, vaid avatud karjääriga, kus kaevandustegevus toimub vahetult mulla all lasuvas liivakihi. Ahtme liivakarjääri alal on mulla paksuseks 0,1-1,0 meetrit ja Kvaternaari (geoloogiline indeks Q) liiva kasulik kiht lasub mulla all ja on 0,8-6,6 meetrit (keskmiselt 3,1 m). Kasuliku kihi lamam on abs kõrguste 41,3 - 46,8 vahemikus (keskmiselt 43,9 m). Piirkonnas teostatud geoloogilise uuringuagene põhjavee tase jäi 2,2 - 3,9 m sügavusele maapinnast, absoluutkõrgustele 42,2 - 45,9 m (keskmise 43,6 m). Tegemist oli Kvaternaari põhjavee kihiga (Q).

Eelnevat arvesse võttes on sügavamates kohtades Ahtme liivakarjääri kasulik kihi alumine osa veetasemest allpool, kuid keskkonnaloa taotlusse on kirjutatud, et arvestades väljatava materjali veealuse kihi paksust, on Ahtme liivakarjääris lasuv materjal kaevandatav veetaset alandamata.

Seda arvesse võttes ei ole keskkonnaloaga lubatud vett ära juhtida, ega veetaset alandada.

Kvaternaari kihis (Q) olevat vett nimetatakse antud kohas vabapinnaliseks põhjaveekihiks, mille veetase on sõltuv sademetest. Ordoviitsiumi (O2kk) põhjaveekihti loetakse antud piirkonnas esimeseks põhjaveekihiks ja see on oluliselt mõjutatud põlevkivi allmaakaevanduste veetasemetes. Teiseks põhjaveekihiks on siin Ordoviitsium-Kambriumi põhjaveekiht (põhjaveekiht O-Ca), kuhu põlevkivi kaevanduste piirkonnas rajatakse reeglina puurkaevud joogivee võtmiseks.

Ahtme liivakarjäärile kõige lähemad puurkaevud on umbes 280 meetri kaugusel läänes, kus asuvad nn Kolme nõiakaev (puurkaevud EELIS koodidega PRK0021106, RK0021107 ja PRK0021108) ning hüdrogeoloogilise uuringu puurkaev (EELIS kood PRK0020999), mis on 15,3 meetri sügavused ja kus maapinna absoluutkõrgus on 42,2 m. Nimetatud puurkaevud on rajatud läbi Kvaternaari kihi (geoloogiline indeks Q), Ordoviitsiumi lubjakivi, mergli ja kukersiidi kihi (geoloogiline indeks O2kk) kaeveõõnde (geoloogiline indeks O2kk).

Kose külas Metsa tn 1a kinnistul (katastritunnus 25201:008:0132) asuv ühisveevärgi puurkaev (EELIS kood PRK0019064) on 75 meetri sügavune ja avab Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekihti (O-Ca), mis on puurkaevus sügavamal, kui 55 meetrit. EELISE andmete põhjal on antud puurkaevu kohas maapinna absoluutkõrgus 49 m. Puurkaevu omanikul (OÜ Järve Biopuhastus) on tähtajatu keskkonnaluba nr KL-510001 põhjaveevõtuks puurkaevust PRK0019064 koguses 19 m³ ööpäevas, kohustusega seirata põhjaveekvaliteeti sagedusega kolme aasta jooksul ja mõõta põhjaveetaset vähemalt üks kord viie aasta jooksul.

Arvestades asjaolu, et Ahtme liivakarjäärist ei ole lubatud vett ära juhtida ja liivakarjääris avatav vesi ei ole seotud piirkonnas kasutatavate põhjaveekihtidega, ei ole ohtu põhjaveetasemete muutumisele keskkonnaloaga lubatava tegevuse tõttu. Seega Teie poolt nimetatud Kose küla kaevu osas oht puudub.

Ahtme liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-522570 esitatud kõrvaltingimus nr 1, mis käsitleb vee teemat on sinna lisatud Jõhvi Vallavolikogu 31.10.2024 otsuse nr 220 kohaselt. Vaatamata sellele, et Keskkonnaameti seisukoha põhisel selline oht antud tegevusel puudub, leiti menetluse käigus, et kuna sarnaseid nõudeid lisatakse tihti kaevandamiseks välja antud keskkonnalubadele ka ettevaatusprintsipiist lähtuvalt võib tingimuse lisamist pidada põhjendatuks.

2. Müratõke

Keskkonnaloa kõrvaltingimuse P.3.4.4 p 3, 4, 5 ja 8 kohaselt tuleb „püstitada müratõkkevall“, piirata müraga seotud tegevusi esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00–18.00 ning nädalavahetustel ja riigipühadel on töötamine keelatud. „Kaevandamise käigus tekkivate vallide nõlvad peavad olema seal liikuvate loomadele jaoks ohutud ja kui vallid on seal liikumiseks liiga kõrged või järsud tuleb nende vahele jätta läbipääsukoridorid, et oleks tagatud loomadele ümberpääs. Mäeeraldisel ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad.“

Lisaks sätestatakse, et müraga seotud kaebuste korral tuleb keskkonnaloa omajal:

- mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes;*
- piirnormide ületamise korral koheselt korraldada karjääri töö nii, et ületamisi ei esineks;*
- tagada, et müratõkkevall on piisava kõrguse, laiuse ja asukohaga ning tõhusalt vähendab müra elamupiirkondades.*

Palume Keskkonnaametil täpsustada:

Millised on müratõkkevalli mõõtmised ja täpne asukoht karjääris?

Kuidas tagatakse, et loomadele mõeldud läbipääsukoridorid ei lase kogu müra valli tagant küla poole liikuda?

Kas on kaalutud alternatiivseid lahendusi (nt müratõkkesein), mis võivad olla tõhusamad või vähem ruumimahukad?

Kuidas tagatakse, et piirnormide ületamise korral rakendatakse koheselt abinõusid, sõltumata sellest, kes kaebuse esitas?

Ühtlasi juhime tähelepanu, et Kose küla elanikud on juba praegu hädas müraga, mis pärineb Kose küla Killustiku kinnistult (katastritunnus 25201:008:0069). Müra kostub elamuteni Ahtme aherainepuistangu poolt, nüüd eriti hästi, kui mets on maha võetud ning vahepealne maa-ala on lagedaks tehtud.

Kuna kogukonnal on hirm, et sarnane olukord kordub, teeme ettepaneku edastada meie seisukoht metsaomanikule (nt RMK) või lisada keskkonnaloa kõrvaltingimus, mis kehtestab raiekeelu Kose küla ja karjääri vahelisele allesjäänud metsaalale kogu karjääri tegevusperioodi ajaks. Selline meede tagaks külaelanikele täiendava mürakaitse

Tegevusega kaasneva müra levik ümbruskonda sõltub kasutatavast tehnikast, tööprotsessidest ja ümbritsevatest keskkonnatingimustest. Kaevandamise käigus tekib müra peamiselt kahest allikast: transpordimüra ja kaevandamise käigus masinate poolt tekitatav müra. Välisõhus leviva müraga seonduvat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seaduse §-d 55-66 ja keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (määrus nr 71). Vastavalt määrusega nr 71 kehtestatud piirväärtustele tohib elamutega piirkonnas (II kategooria elamuala) olla tööstusmüra piirtase päeval (kell 7.00-21.00) 60 dB ja öösel (kell 21.00-7.00) 45 dB.

Maavara kaevandamise, töötlemise ja transportimisega kaasneb müra, mida tekitavad karjääris töötavad kaevandamismasinad. Transpordimasinatele on müra normeeritud. Ekskavaatorite, buldoosrite, veokite ja kopplaadurite müratase jääb vahemikku 80...90 dB. Müraallikast eemaldudes müratase alaneb. Avamaal 100 m kaugusel alaneb müratase 32 dB, 200 m kaugusel 38 dB ja 300 m kaugusel on sumbumine 5 dB iga 50 m kohta. Lähimad elumajad jäävad mäeeraldise piirist ~730 m kaugusele lääne suunda Kose küla territooriumile.

Taotluse seletuskirjas on arvutatud müratasemeid lähtuvalt karjääri tegevusest. Selle kohaselt on

Ahtme liivakarjääri puhul kaevandamismasinade töötamisel elamule lähimas punktis (üle 700 m kaugusel) maksimaalne müratase majapidamises 48 dB. See jääb mõõdukalt alla maksimaalse II kategooria lubatud päevase piirtaseme ilma leevendusmeetmeta. Nende arvutuste juures ei ole arvestatud mitte ühegi müra takistusega.

Jõhvi Vallavolikogu 31.10.2024 otsus nr 220 käsitleb müra teemasid. Vastavalt otsusele on lisatud müra puudutavad loa kõrvaltingimused nr 3, 4 ja 5. Seejuures on täpsustatud sõnastust keskkonnamõju eelhindangu koostamise käigus (KOTKAS dokument nr DM-128825-17). Kõrvaltingimuse nr 8 vajadus tulenes keskkonnamõju eelhindangus analüüsitud rohevõrgustiku põhimõtetest.

Nõustume, et Kose külaelanike seisukohalt võivad kõrvaltingimuse nr 3 ja 8 osas minna vastuollu. Kõrvaltingimus nr 3 lähtub mürafooni vähendamisest kohalikele elanikele ja nõuab Kose küla poolsele mäeeraldise osale müravalli tegemist. Kõrvaltingimus nr 8 aga soovib vähendada loomade liikumise tõkestust rohealal. Vajalik on täpsustada, et müravall peab tõkestama kaevandamistegevuse asukohast müra levikut Kose küla keskuse suunas. Kuna kaevandamistegevuse asukoht karjääri alal on ajas muutuv, siis võib vastavalt ka müra valli asukohta muuta.

Müravallil ei ole müratõkke seinaga võrreldes müra tõkestuse efektiivsusel vahet, kui nende kõrgused on ühesugused. Teatud tingimustes on vallid isegi paremad, kuna need võivad toimida summutavalt, mitte müra tagasi peegeldavalt. Kitsastes olukordades (nt teede ääres) eelistatakse müratõkke seinasid, kuna need vajavad vähem ruumi. Karjääride puhul aga reeglina eelistatakse müravalle, kuna kasulikku kihti katvat katendit on vaja vallidesse lükata ja seda saab sellisel juhul lihtsalt kasutada müra tõkkena. Vajadusel on võimalik isegi kaevandatavat materjali kasutada ajutiste müratõkke vallina. Praegusel juhul kuna tegu on rohevõrgustiku alaga on mürasein halvem, kuna erinevalt müravallist, kus loomad saavad üle minna, ei ole seinast võimalik üle saada.

Kaevandamisega ja maapõue kasutamisega tekitatud kahju hüvitamine on reguleeritud maapõueseaduse (MaaPS) § 93 ja MaaPS § 93 lg 1 ütleb järgmist: Kaevandamisloa omaja hüvitab kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata oma süüst. Antud punkti rakendatakse nii veega seotud probleemide korral, kui ka üle normatiivse müra korral.

Probleemide tekkimisel peaks maaomanik sellest teavitama kaevandusettevõtet, kes peab probleemi kõrvaldama omal kulul. Juhul, kui probleemi lahendamisega peale teavitamist ei tegeleta tuleb maaomanikul pöörduda loa andja (Keskkonnaameti) poole, kes alustab omapoolset menetlust või edastab selle probleemi ameti poole, kes seda peab lahendama.

Täpsustame vastavalt eelnevale selgitusele kõrvaltingimuse nr 3 ja 8 sõnastust peale Jõhvi Vallavolikogu arvamuse saamist.

Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) tegevusele kaevandamiseks antud keskkonnaloaga tingimusi seada ei saa.

3. Transpordi juurdepääs on ebaselge ja võib ohustada külaelanikke

Keskkonnaloa kõrvaltingimuse P.3.4.4 p. 9 kohaselt „Veokite ja muu transpordi juurdepääs Ahtme liivakarjäärist tugimaanteele nr 32 Jõhvi– Vasknarva tee peab olema kooskõlastatud Jõhvi Vallavalitsusega. Selleks esitab keskkonnaloa omaja Jõhvi Vallavalitsusele kirjaliku avalduse koos joonisega“

*Selles punktis jääb ebaselgeks, kuidas veokid liivakarjäärist jõuavad tugimaanteele nr 32 (Jõhvi–Vasknarva). **Millist väljaveo teed karjäärist maantee ni hakatakse kasutama?***

Kose küla elanikud on selgelt väljendanud, et Kose küla sise- ja kõrvalteid (Metsa tänav, Oru ja Põllu tee) -seotud lõigud on RMK kat.tunnus 25201:008:0096, Oru tee T2 25101:001:0302, Põllu tänav 25101:001:0717, 25201:008:0061, 25201:008:0063) ei tohi selleks kasutada. Palume, et see kõrvaltingimus kajastuks keskkonnaloas selgelt, tagades, et kogu karjääri väljaveo liiklus toimub üksnes kindlaks määratud marsruutidel, mis ei sega külaelanike igapäevaelu ega ohusta teede seisukorda.

Palume keskkonnaloa kõrvaltingimustesse lisada selgesõnaline keeld kasutada Kose küla sise- ja kõrvalteid, mis otseselt külgnevad elamutega (Metsa ja Oru teed).

Kõrvaltingimus nr 9 on lisatud keskkonnaloale vastavalt Jõhvi Vallavolikogu 31.10.2024 otsusele nr 220. Kuna Metsa ja Oru teed on munitsipaalomandis annab nende teede osas nõudeid kohalik omavalitsus. Edastame teie ettepaneku Jõhvi Vallavolikogule ja täiendame loa kõrvaltingimusi vastavalt nende arvamusele.

4. Turismiobjekt Kolme nõia kaev

Sooviksime eraldi esile tuua Kolme nõia kaevuga seotud mure. Mõistame, et antud teema ei ole otseselt seotud keskkonnaloa taotlusega, kuid peame oluliseks seda siiski märkida.

Kolme nõia kaev on ainuke “nõiakaev” Eestis, mis töötab aastaringselt. Maakonnas on asutud paigaldama turismitähtsaid Ida-Virumaa rekordpaikade juurde (viide <https://pohjarannik.postimees.ee/8340295/johvi-kesklinnas-kaivad-arheoloogide-jarelevalve-all-kaevetood-turismitahise-paigaldamiseks>). Kolme nõia kaev on praeguse Jõhvi valla territooriumil asuv üks kahest kohast, mis märgistatakse ära rekordpaiga tähisega, et turistidel oleks seda lihtsam üles leida. Samuti oleme kursis sellega, et Jõhvi vallavalitsusel on plaanis paigaldada Kolme nõia kaevu juurde suunavad teeviidad.

Seoses Kolme nõia kaevuga on meil kaks murekohta:

- *Nõiakaevu veetaseme võimaliku muutumise risk. Arvestades, et Kolme nõia kaevu puhul on tegu allmaakaevandusest väljavoolava vee ärajuhtimisega, soovitakse selgust, kas ja mil määral võib kaevandustegevus mõjutada kaevu veetaset?*
- *Transpordikoormuse mõju ligipääsule turismiobjektile. Kuidas liivakarjääri tegevusega kaasnev rasketehnika ja transpordiliiklus võib mõjutada turismiobjekti külastajate ohutut ja mugavat ligipääsu?*

Kuna kirja ei saanud kõik külaelanikud, kuid antud teema puudutab kogu Kose küla kogukonda, esitab MTÜ Kose küla selts kirja kaudu koondatult külaelanike arvamused ja ettepanekud.

Palume Keskkonnaametil enne korralduse andmist muuta eelnõu, lisades ülaltoodud täpsustused veevarustuse, müra ja transpordi osas. Praegune eelnõu ei taga Kose küla elanike õigusi ega piisavat keskkonnakaitset.

Jõhvi Vallavalitsusele on antud keskkonnaluba nr L.VV/328395 suletud Ahtme kaevanduse liigvee ärajuhtimiseks Sanniku jõkke (EELIS kood VEE1067600). Loa kohaselt peab loa omaja mõõdtna veetasel puurkaevudes PRK0021106, PRK0021108 ja PRK0021107 (Kolme nõia kaev) sagedusega kord poolaastas. Antud informatsioon peaks olema Jõhvi Vallavalitsusel.

Nimetatud puuraugud on puuritud läbi kaevanduskäikude maapinna kõrgusjoonel 42,2 m ja avavad Ordoviitsiumi põhjaveekihi. Puuraugud on varustatud sulguriga, mis võimaldab vajadusel reguleerida ülevoolu hulka. Suletatud kaevandusest juhitakse vesi ära isevooluliselt. Kõige intensiivsem vee väljavool toimub kevadeti lume sulamise perioodil ning suuremate vihmade järgsel perioodil, seega ülevool sõltub sademetest ning liivakarjääri tegevus ei mõjuta ülevoolu puurkaevust PRK0020999, PRK0021108 ja PRK0021107.

Jõhvi Vallavalitsus saatis Keskkonnaametile 23.10.2025 kirja nr 9-2.3/3060-5 palvega tähtaja pikendamiseks (registreeritud KOTKAS dokumendina nr DM-128825-22). Kirjas selgitati, et Ahtme liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-522570 andmise korralduse ja loa eelnõude osas arvamust avaldatakse Jõhvi Vallavolikogu otsusega. Järgmine Jõhvi Vallavolikogu istung, millal on võimalik vastavat otsust vastu võtta toimub aga eeldatavasti 2025 aasta detsembrikuus.

Edastame käesoleva kirja ka Jõhvi Vallavalitsusele, et seda saaks arvestada Jõhvi Vallavolikogu otsuse juures, mis käsitleb Ahtme liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-522570 andmise korralduse ja loa eelnõud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Marina Minerals OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus

Kersti Ritsberg 5302 5823 (maapõu)
kersti.ritsberg@keskkonnaamet.ee

Ljudmila Bogdanova 525 0480 (vesi)
ljudmila.bogdanova@keskkonnaamet.ee